

OGÓLNOPOLSKI ZWIĄZEK ZAWODOWY PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH ZARZĄD KRAJOWY

Warszawa, dnia 4.08.2020r.

ZK ~~499~~ VII/2020

**Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu**

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Działając w imieniu Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych w Warszawie, z uwagi na zbliżające się posiedzenie Senatu RP, podczas którego Izba procedować będzie nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, przedkładam korespondencję Związku i Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie nowelizacji przepisu art. 37a Kodeksu karnego w kierunku powrotu do możliwości alternatywnego orzekania przez Sąd za czyny zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat grzywny albo kary ograniczenia wolności.

Liczymy na refleksję Senatu RP nad brzmieniem i skutkami znowelizowanego pod przykrywką Tarczy Anty kryzysowej 4.0 art. 37a kk.

*Z poważaniem
Za Związek*

Przewodnicząca
Ogólnopolskiego Związku Zawodowego
Pielęgniarek i Położnych
Krysztyna Ptok
Krysztyna Ptok

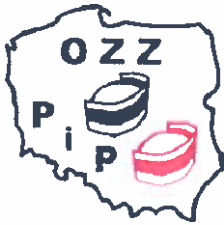
Załączniki:

1. Pismo Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych z dn. 3.07.2020 znak: ZK-998/VII/2020
2. Pismo Departamentu Legislacji Prawa Karnego w MS z dnia 15-07-2020r. znak: DLPK I.070.71.2020
3. Pismo Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych z dn. 30.07.2020 znak: ZK-1110/VII/2020

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych Zarząd Krajowy z siedzibą w Warszawie

ul. Podwale 11 lok. 311 | 00-252 Warszawa tel. (022) 504 42 67 | 504 42 69 | fax. (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpip.com.pl | www.ozzpip.com.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133

OGÓLNOPOLSKI ZWIĄZEK ZAWODOWY PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH ZARZĄD KRAJOWY

Warszawa, dnia 3.07.2020r.

ZK-998/VII/2020

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny

dot. wezwanie o natychmiastową nowelizację przepisu art. 37a Kodeksu karnego w kierunku powrotu do możliwości alternatywnego orzekania przez Sąd za czyny zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat grzywny albo kary ograniczenia wolności.

Działając w imieniu Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych w Warszawie – po dyskusji jaka miała miejsce na Zarządzie Krajowym OZZPiP w dniu 02-07-2020r. – jestem zobowiązana **zaprotestować** przeciwko dokonanej bez jakichkolwiek konsultacji społecznych nowelizacji ustawy Kodeks karny. Pod przykrywką rzekomo Tarczy Antykryzysowej 4.0 Rząd RP w ustawie z dnia 19 czerwca 2020r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. z 2020r. poz. 1086) doprowadził do istotnej zmiany przepisów Kodeksu karnego. **Zmiana ta odbyła się z rażącym naruszeniem zasad legislacji i weszła w życie bez żadnego okresu przejściowego.**

Państwo Polskie nie może tak ważnymi zmianami Kodeksu karnego zaskakiwać obywateli. **Zmiana przepisów została starannie ukryta w trakcie procesu legislacyjnego, a tytuł ustawy w ogóle nie wskazuje, że przepisy nowelizacji dotyczą tak ważnej materii jak prawo karne.**

Nasze obawy powoduje nowe brzmienie art. 37a ustawy Kodeks karny obowiązujące od 24 czerwca 2020r. Przepis niby nic nie znaczący, zawarty w części ogólnej, ale po głębszym zastanowieniu przepis, który w naszej ocenie **wywoła ogromną szkodę dla zdrowia i życia obywateli!**

Przed zmianą art. 37a ustawy Kodeks karny stanowił, że jeżeli ustawa przewiduje zagrożenie karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, Sąd mógł – według oceny stanu faktycznego i okoliczności zdarzenia – orzec grzywnę albo karę ograniczenia wolności. W tej sytuacji Sąd orzekający miał „pewnego rodzaju swobodę” w wymierzaniu kary w zależności od całościowej

---

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych Zarząd Krajowy z siedzibą w Warszawie

ul. Podwale 11 lok. 311 | 00-252 Warszawa tel. (022) 504 42 67 | 504 42 69 | fax. (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpip.com.pl | www.ozzpip.com.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133

oceny okoliczności faktycznych, bowiem mógł zamiast bezwzględnego orzekania o pozbawieniu wolności zdecydować o karze grzywny lub karze ograniczenia wolności. Tymczasem po zmianie nie będzie to już możliwe. Obecnie jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek.

I teraz dochodzimy do sedna naszego protestu, czyli **kompletne zaburzenie zasad orzekania o karach w przypadku ewentualnych błędów medycznych popełnionych przy wykonywaniu swoich czynności przez pracowników medycznych, w tym również przez pielęgniarki i położne.** Przykładowo art. 155 k.k. stanowi : Kto nieumyślnie powoduje śmierć człowieka podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Ten przepis szczególnie opisuje zagrożenie tylko karą pozbawienia wolności, zatem nie przewiduje żadnej alternatywy wolnościowej przy orzekaniu przez Sąd. Zatem teoretycznie może znaleźć do tego przepisu zastosowanie od 24-06-2020r. przepis art. 37a § 1 k.k. w nowym brzmieniu, tyle że jeżeli ewentualny błąd medyczny popełniony przy zabiegu powodowałby konieczność wymierzenia kary pozbawienia wolności np. 1 roku i 6 miesięcy to Sąd orzekający nie będzie miał żadnej innej możliwości tylko musi orzec wobec pracownika medycznego karę bezwzględnego pozbawienia wolności (nie może przecież również powyżej 1 roku orzec kary w zawieszeniu). Analogiczne obawy dotyczą przestępstwa opisanego w art. 160 k.k. tj. narażenia człowieka na niebezpieczeństwo.

Zmiana przepisu – niby niewinna w skutkach – może spowodować powstrzymanie się pracowników medycznych od ratowania życia i zdrowia ludzkiego. Prosty przykład – pielęgniarka, która została sama na dyżurze nocnym na Oddziale Laryngologicznym – bo lekarz z niewiadomych przyczyn opuścił dyżur. Doszło do zachłyśnięcia pacjenta podczas jedzenia. Czy po 24 czerwca 2020r. pielęgniarka ma ryzykować swoje uprawnienia zawodowe i nie zważać na odpowiedzialność karną podejmując próbę ratowania życia pacjenta?

Wobec braku lekarza powinna wykonać zabieg tracheotomii co umożliwi pacjentowi oddychanie i wie jak to zrobić, bo niejednokrotnie asystowała przy tego typu zabiegach, choć oczywiście nie ma do tego uprawnień zawodowych. Przed zmianą przepisów nie było żadnej wątpliwości, że gdyby podjęła próbę ratowania życia lub zdrowia pacjenta nie groziłaby jej w żadnych okolicznościach kara pozbawienia wolności (bo przecież nie odpowiada za to że lekarz opuścił swój dyżur). Ostatecznie ryzykowała stosunkowo niewiele bo mogłaby otrzymać kary wolnościowe. Po zmianie przepisów od 24-06-2020r. w sytuacji nieumiejętnego wykonania

---

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych

ul. Podwale 11 (II p.) | 00-252 Warszawa | tel. (022) 504 42 67 | fax (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpip.pl | www.ozzpip.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133

zabiegu tracheotomii (popelnienia nieumylnie, w stresie i pod presjǎ błedu) – mimo że działanie jej podjęte było bezpośrednio w celu ratowania życia pacjenta – będzie jej groziła wprost kara bezwzględnego pozbawienia wolności.

Gdyby Ministerstwo Sprawiedliwości w uczciwej legislacji dało możliwość przeprowadzenia konsultacji społecznych proponowanej zmiany, pewnie udałoby się przeredagować treść przepisu.

Obecnie - wobec tak niefortunnej i niechlujnej nowelizacji przepisów Kodeksu karnego – OZZPiP jest zmuszone **apelować do pielęgniarek i położnych o bezwzględne przestrzeganie zakresu swoich uprawnień zawodowych. Apelujemy, aby w żadnym wypadku nie podejmować działań wykraczających poza uprawnienia zawodowe.** Nawet w sytuacji, gdy macie praktyczną wiedzę jak dany zabieg wykonać, to w obecnej rzeczywistości prawnej jaka przygotowało dla was Ministerstwo Sprawiedliwości wydaje się, że należy się bezwzględnie ograniczyć wyłącznie do wykonywania czynności mieszczących się w zakresie posiadanych uprawnień zawodowych, chyba że każda z Was zaakceptuje ryzyko kary bezwzględnego pozbawienia wolności.

Wyjaśnienia i zaklinanie rzeczywistości, jakie teraz próbuje w wypowiedziach medialnych przedstawiać Ministerstwo Sprawiedliwości nic nie da. Zmiana przepisu się dokonała i choć pewnie nie o to chodziło autorom projektu to niestety wywołali taki, a nie inny skutek.

Przeraża nas niechlujność ustawodawcza. Oburzenie nasze wywołuje zestawienie tej zmiany ze zmianą wprowadzoną przez ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, gdzie dodano art. 10c zgodnie z którym nie popelnia przestępstwa określonego w art. 231 Kodeksu karnego (tj. funkcjonariusz publiczny który przekracza swoje uprawnienia lub nie dopełnia obowiązków działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego) lub art. 296 Kodeksu karnego (tj. ten kto, będąc obowiązany na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku, wyrządza jej znaczną szkodę majątkową), a także deliktu dyscyplinarnego ani czynu opisanego w art. ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ten kto w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, nabywając towary lub usługi niezbędne dla zwalczania tej choroby zakaźnej, narusza obowiązki służbowe lub obowiązujące w tym zakresie

---

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych

ul. Podwale 11 (II p.) | 00-252 Warszawa | tel. (022) 504 42 67 | fax (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpip.pl | www.ozzpip.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133

przepisy, jeżeli działa w interesie społecznym, zaś bez dopuszczenia się tych naruszeń nabycie tych towarów lub usług nie mogłoby zostać zrealizowane albo byłoby istotnie zagrożone.

Dochodzimy do wniosku, że z jednej strony Ministerstwo Sprawiedliwości w okresie stanu epidemii chciało zwolnić z odpowiedzialności funkcjonariuszy państwowych za ewentualne błędy i omyłki, które skutkowały by ich odpowiedzialnością karną, a z drugiej strony w okresie stanu epidemii doprowadza do zaostrzenia odpowiedzialności karnej wobec pracowników medycznych!

Jest to nieetyczne i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Nie dość, że pracowników medycznych brakuje w Polsce; nie dość, że wiele osób z tej grupy znajduje się w grupach ryzyka zwiększających podatność na zachorowanie COVID-19; nie dość, że pracują na pierwszej linii walki z COVID-19, w ciągłym stresie i w przemęczeniu, to Ministerstwo Sprawiedliwości w okresie szczytu epidemii dokłada im nowy „prezent” w postaci zwiększenia ich odpowiedzialności karnej za ewentualne błędy medyczne. Jest to po ludzku nieuczciwe, gdy zwalnia się jednocześnie w okresie epidemii COVID-19 z odpowiedzialności karnej „po całości” funkcjonariuszy publicznych. I jeszcze ta niechlujność ustawodawcy, gdy ten sam przepis zwalniający od odpowiedzialności karnej urzędników jest nie wiadomo po co umieszczony aż dwa razy w jednej ustawie (**art. 10c i art. 15w** – uchylony po niewczasie przy okazji kolejnej nowelizacji).

Jedyne, co teraz możemy jeszcze zrobić to wezwać Ministra Sprawiedliwości o opracowanie w trybie pilnym natychmiastowej nowelizacji przepisu art. 37a Kodeksu karnego w kierunku powrotu do możliwości alternatywnego orzekania przez Sąd za czyny zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat grzywny albo kary ograniczenia wolności przynajmniej w sytuacji przestępstw, które mają zastosowanie w przypadku błędów medycznych. W przeciwnym razie to na sumieniu Ministra Sprawiedliwości będzie życie i zdrowie tych pacjentów wobec których nie podjęto ryzyka ratowania życia lub zdrowia.

Mając na uwadze powyższe, wnosimy o udzielenie odpowiedzi w trybie PILNYM.

La Zwiqzeli

Przewodnicząca
Ogólnopolskiego Związku Zawodowego
Pielęgniarek i Położnych
Piok
Krystyna Piok

Otrzymują : 1/ Adresat

2/ a/a

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych

ul. Podwale 11 (II p.) | 00-252 Warszawa | tel. (022) 504 42 67 | fax (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpip.pl | www.ozzpip.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133

Warszawa, 15 lipca 2020 r.

DLPK-I.070.71.2020

Wpłynęło do Z.K. O.Z.Z.P i P
dnia 15.07.2020
L. dz. 10541 VII.2020

Pani
Krystyna Ptok
Przewodnicząca Ogólnopolskiego
Związku Zawodowego Pielęgniarek i
Położnych

Szanowna Pani Przewodnicząca,

w odpowiedzi na pismo z 3 lipca 2020 r., znak: ZK-998/VII/2020, dotyczące nowelizacji art. 37a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 z późn. zm.), dalej jako „k.k.”, dokonanej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. *o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19* (Dz. U. poz. 1086), dalej jako „Tarcza 4.0”, przedstawiam następujące stanowisko.

Przywołane we wskazanym powyżej piśmie tezy nie znajdują uzasadnienia. W pierwszej kolejności należy bowiem podkreślić, że zmiana brzmienia art. 37a k.k. nie wyłącza możliwości orzeczenia przez sąd kary wolnościowej zamiast kary pozbawienia wolności w przypadku skazania za którekolwiek przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności do 8 lat. Katalog tych przestępstw obejmuje natomiast wszystkie czyny, które można popełnić w ramach tzw. błędu medycznego (art. 155, art. 156 § 2 i art. 160 k.k.). W sprawach o przestępstwa nieumyślne, a w szczególności dotyczące błędów medycznych, kary pozbawienia wolności powyżej 1 roku, jak wskazują badania praktyki sądowej, są w zasadzie nieorzekane. Ponadto orzekane kary pozbawienia wolności były stosowane

wyłącznie z warunkowym zawieszeniem ich wykonania. Co więcej analogiczne mechanizmy prognozy karnej przed ewentualną zamianą kary pozbawienia wolności na karę nieizolacyjną obowiązują od wejścia w życie k.k. i są przez sądy stosowane (art. 329 k.k. – obowiązującego od wejścia Kodeksu karnego w życie, tj. od 1997 r.). Brak jest więc przesłanek, aby uznać, że wprowadzenie analogicznego rozwiązania (funkcjonującego w praktyce od 23 lat) w art. 37a k.k. spowoduje pogorszenie sytuacji prawnokarnej osób wykonujących zawód medyczny skazanych za przestępstwa dotyczące tzw. błędu medycznego.

Konsekwencją zmiany brzmienia art. 37a k.k. nie będzie więc zaostrenie odpowiedzialności karnej wobec osób wykonujących zawód medyczny. Sądy nie będą również zobligowane do orzeczenia kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za wyjątkiem najpoważniejszych przypadków naruszeń obowiązków zawodowych, tj. naruszeń dalej idących niż którekolwiek z będących dotychczas przedmiotem rozstrzygania przez sądy od wejścia w życie Kodeksu karnego z 1997 r. Nowelizacja art. 37a k.k. nie będzie także skutkować obligatoryjnym orzeczeniem środka karnego w postaci zakazu wykonywania przez sprawcę zawodu medycznego. Z punktu widzenia odpowiedzialności karnej osoby wykonującej zawód medyczny ostatnia nowelizacja art. 37a k.k. pozostaje więc efektywnie neutralna.

Odnosząc się do przywołanego we wskazanym powyżej piśmie przykładu pielęgniarki przekraczającej swoje uprawnienia zawodowe i wykonującej tracheotomię w celu ratowania życia pacjenta to należy stwierdzić, że jest on całkowicie nieadekwatny do rozważań nad stosowaniem art. 37a k.k. Z opisu sytuacji wynika bowiem, że pielęgniarka działała w stanie wyższej konieczności, co wyłącza bezprawność jej działań w związku z art. 26 § 1 k.k., zgodnie z którym nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakimkolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można było inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość wyższą od dobra ratowanego. Posłużenie się posiadaną wiedzą, nawet jeżeli nie jest ona odzwierciedlona w uprawnieniach zawodowych, w celu ratowania życia pacjenta, nie zostałyby więc uznane za przestępstwo. W konsekwencji rozważania nad możliwością zastosowania art. 37a k.k. są tutaj bezprzedmiotowe.

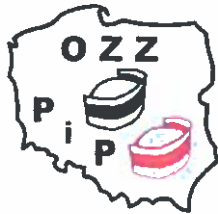
Mając powyższe na uwadze spełnienie wyrażonego w piśmie z 3 lipca 2020 r. postulatu zmiany brzmienia art. 37a k.k. nie zasługuje na uwzględnienie. Argumenty przywoływane za tą zmianą nie są bowiem uzasadnione, a wnioski dotyczące skutków ostatniej nowelizacji przedmiotowego przepisu nie znajdują odzwierciedlenia w faktach. Uchylenie wprowadzonej

zmiany w przepisie prawa karnego przez wzgląd na jej niezrozumienie oraz błędną percepcję co do skutków jej wprowadzenia byłoby bowiem działaniem nieodpowiedzialnym i szkodliwym. Bartosz Jakubowski

Z wyrazami szacunku

Zastępca Dyrektora - Sędzia
Departament Legislacyjny Prawa Karnego
/podpisano elektronicznie/

OGÓLNOPOLSKI ZWIĄZEK ZAWODOWY PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH ZARZĄD KRAJOWY

Warszawa, dnia 30.07.2020r.

ZK-1110/VII/2020

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Prokurator Generalny

dot. ponowne wezwanie o natychmiastową nowelizację przepisu art. 37a Kodeksu karnego w kierunku powrotu do możliwości alternatywnego orzekania przez Sąd za czyny zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat grzywny albo kary ograniczenia wolności

Działając w imieniu Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych w Warszawie – po zapoznaniu się z treścią odpowiedzi udzielonej przez Pana Bartosza Jakubowskiego – Zastępcę Dyrektora – Sędziego Departamentu Legislacji Prawa Karnego w MS w piśmie z dnia 15-07-2020r. znak DLPK-I.070.71.2020 na nasze wystąpienie z dnia 03-07-2020r. znak ZK-998/VII/2020 jestem zmuszona ponownie **zaprotestować** przeciwko dokonanej bez jakichkolwiek konsultacji społecznych nowelizacji ustawy Kodeks karny i wprowadzenia nowego brzmienia art. 37a k.k.

Odpowiedź udzielona w imieniu Ministerstwa Sprawiedliwości nie odnosi się merytorycznie do zgłoszonych zarzutów, a ponadto jest próbą wprowadzenia w błąd grupy zawodowej pracowników medycznych. Rzeczywiście zmiana brzmienia art. 37a k.k. nie wyłącza możliwości orzeczenia przez sąd kary wolnościowej – jak pisze Pan Sędzia w 2 akapicie zdanie 2. Problem jest jednak w tym, że przed dokonaną nowelizacją w/w przepis (dyrektywę szczególną sądowego wymiaru kary) przewidywał szeroką, nieograniczoną żadnymi warunkami możliwość orzekania wolnościowych kar zamiennych w postaci kary grzywny lub kary ograniczenia wolności za wszystkie typy występków, które zostały zagrożone w sankcji jedynie karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat. Była to możliwość dana sądom orzekającym do korzystania z niej na zasadzie swobody uznania, co w praktyce było racjonalnym rozwiązaniem, które prowadziło do uelastycznienia sankcji i ich dostosowanie do odtworzonego w postępowaniu dowodowym stanu faktycznego danej sprawy.

W kontekście podstawowego uzasadnienia w zakresie aktualnej nowelizacji chcemy tylko przypomnieć, że przed zmianą z ewentualnego „dobrodziejstwa” kar wolnościowych nie można było korzystać - mimo dopuszczalnego ustawowego zagrożenia karą pozbawienia wolności do lat 8 - względem multirecydywistów, działających w grupach przestępczych czy sprawców występków o charakterze chuligańskim. Zatem główny trzon uzasadnienia konieczności zmiany nie jest zgodny z prawdą.

Warto przypomnieć w tym miejscu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31-03-2016 r. sygn. akt II KK 361/15 (pub. OSNKW 2016/6, poz. 39). S.N. stwierdził : „Każdy typ czynu zabronionego

---

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych Zarząd Krajowy z siedzibą w Warszawie

ul. Podwale 11 lok. 311 | 00-252 Warszawa tel. (022) 504 42 67 | 504 42 69 | fax (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpijp.com.pl | www.ozzpijp.com.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133

zagrożony jednorodną sankcją w postaci kary pozbawienia wolności nieprzekraczającej 8 lat jest typem z alternatywnym zagrożeniem karą; norma sankcjonująca tworzona jest zatem z co najmniej dwóch przepisów – art. 37a k.k. i przepisu stanowiącego podstawę wymiaru kary. [...] **Przepis art. 37a k.k. uprawnia sąd do orzeczenia samoistnej grzywny za każde przestępstwo zagrożone jednorodną karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat.**

Dokonana skrycie nowela ustawy Kodeks karny od 24-06-2020r. co najmniej przybliżyła przestępstwa, które można popełnić w ramach szeroko pojmowanego „błędu medycznego” do katalogu przestępstw czy sprawców występków o charakterze chuligańskim, multirecydywistów, działających w grupach przestępczych.

Wręcz oburzenie naszego środowiska wywołało odesłanie dokonane przez Pana Sędziego do rzekomo prowadzonych statystyk. To jest kompletne nieporozumienie. Stosując zasady logiki: **Jakimi dotychczasowymi statystykami może dysponować Ministerstwo Sprawiedliwości skoro wszelkie gromadzone przypadki dotyczyć mogą brzmienia przepisu art. 37a k.k. z przed nowelizacji, czyli z okresu gdy pozostawiano jeszcze sądom alternatywę w zakresie orzekania ewentualnych kar wolnościowych? Dopiero po 24-06-2020r. MS zacznie gromadzić nowe statystyki, które będą już zawierały przypadki bezwzględnych kar pozbawienia wolności w przypadku sądenia tzw. przypadków „błędów medycznych”.**

Ponadto - jak przekonują rozwiązania Kodeksu karnego - kary powyżej 1 roku pozbawienia wolności (w piśmie Sędziego nie wykluczył, że takie sankcje miały statystycznie miejsce w Polsce) były jednak orzekane bez warunkowego zawieszenia wykonania kary (por. art. 69 § 1 k.k.). Do czasu nowelizacji Sąd mógł więc „swobodnie” orzec wysoką karę grzywny jako alternatywę nawet dla kary powyżej 1 roku pozbawienia wolności. **Po nowelizacji nie będzie już tak mógł uczynić.**

Obecne brzmienie art. 37a k.k. przekonuje, że Sąd został pozbawiony podniesionej wyżej swobody (uznaniowości) orzekania i zmuszony będzie do dokonania „schodkowego” procesu myślowego, który będzie rysował się w sposób następujący :

1/ najpierw nastąpić musi ocena, że w sprawie orzec należy karę powyżej 1 roku pozbawienia wolności (jeżeli dojdzie do takiego wniosku to od 24-06-2020r. wyłączone zostają jakiegokolwiek dalsze rozważania, pozostaje kara bez możliwości warunkowego zawieszenia jej wykonania),

2/ gdy natomiast Sąd dojdzie do oceny, że w sprawie orzec należy karę poniżej 1 roku pozbawienia wolności, to taka kara zostaje orzekana z warunkowym zawieszeniem jej wykonania lub bez takiego dobrodziejstwa i dopiero wówczas (i tylko wówczas) Sąd może przejść na grunt kar wolnościowych (tylko w tym zawężonym po nowelizacji przypadku rzeczywiście można mówić o swobodzie orzekania, choć dalej ograniczonej i ułomnej jeżeli chodzi o minimalny wymiar sankcji – 3 miesiące ograniczenia wolności lub 100 stawek dziennych grzywny – tak więc minimalna kara grzywny to co najmniej 1.000,-zł.).

Sąd będzie też musiał uzasadnić, że stosuje karę wolnościową i orzekać dodatkowe środki obok kary wolnościowej, by móc zrezygnować z kary pozbawienia wolności, a przed nowelizacją tego czynić nie musiał.

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych

ul. Podwale 11 (II p) | 00-252 Warszawa | tel. (022) 504 42 67 | fax (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpip.pl | www.ozzpip.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133

Jak zatem można twierdzić i próbować uzasadniać, że „(...) nowelizacja art. 37a k.k. pozostaje więc efektywnie neutralna.” Jeżeli zmiana jest efektywnie neutralna to OZZPiP pyta się :

PO CO W OGÓLE TA ZMIANA ZOSTAŁA DOKONANA SKORO ZDANIEM AUTORA NIC NIE ZMIENIA?

Nie można z pola widzenia tracić, że skutki przestępstw z tzw. „błędu medycznego” są nierzadko jednoznacznie nieodwracalne. Polityka karna państwa, także w kontekście opisywanej zmiany, ale też przekazów płynących ze strony MS, zaostrza się, co widać w kontekście wniosków prokuratorów w zakresie proponowanych kar. Może Pan Sędzia zechciałby przedstawić statystykę z okresu przed nowelizacją : Ile razy prokurator zażądał w akcie oskarżenia kary grzywny za „błąd medyczny”? Jesteśmy przekonani, że takich sytuacji nie było na poziomie formułowania aktów oskarżenia przy dotychczasowym brzmieniu art. 37a k.k.

Jak wskazano przy okazji nowelizacji w art. 37a k.k. podniesiono wymiar dolnego zagrożenia karą alternatywną zaostrzając dodatkowo takie rozwiązanie o obowiązek orzeczenia środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadek (wobec charakteru przedmiotowych przestępstw orzeczenia przepadku należy zasadniczo wykluczyć). W praktyce pozostaje zatem obligatoryjny teraz środek kompensacyjny (zadośćuczynienie lub nawiązka).

Reasumując wbrew przedstawionemu stanowisku Ministerstwo Sprawiedliwości, zwiększa stopień represji w sposób wyraźny co pokazuje na rodzaj prowadzonej polityki karnej państwa, ale też na brak zaufania do władzy sądowniczej

Naprowadzamy, że stan wyższej konieczności (powołany przez Pana Sędziego jako ewentualna podstawa uniknięcia odpowiedzialności za błąd medyczny w sytuacji ratowania życia) nie wyłącza obowiązku postępowania w zgodzie z wiedzą medyczną, posiadanymi kompetencjami i wiedzą praktyczną (np. błędna ocena stanu zdrowia, w kontekście znamion art. 26 k.k., skutkująca wykonaniem tracheotomii, gdy ta faktycznie - przy ocenie dopiero później na chłodno - okaże się że nie była potrzebna, nie pozwoli zastosować stanu wyższej konieczności). Jeżeli dotyczyłoby to lekarza, a nie pielęgniarki – to zastosowanie stanu wyższej konieczności w ogóle nie będzie możliwe.

Ponadto łatwo w piśmie tłumaczącym błędy i chaos związane z nowelizacją prawa karnego wskazać, że dany anonimowy przypadek to stan wyższej konieczności, ale taka okoliczność zawsze musi być wykazana w toku procesu i często kończy się niepowodzeniem.

Na koniec przywołany art. 329 k.k. - to przede wszystkim przepis zamieszczony w Kodeksie karnym, ale w części wojskowej – sądy karne powszechne w tym akurat zakresie większych doświadczeń nie mają. Ponadto w/w przepis stosuje się do czynów zagrożonych karą pozbawienia wolności nie przekraczających 5 lat, gdy wymierzona kara nie byłaby surowsza niż 2 lata pozbawienia wolności – wówczas może być zastosowana kara aresztu. Widać zatem istotne różnice pomiędzy art. 37a k.k. w obecnym brzmieniu, a art. 329 k.k.). Wskazany przepis części szczególowej ma przede wszystkim

---

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych

ul. Podwale 11 (II p.) | 00-252 Warszawa | tel. (022) 504 42 67 | fax (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpip.pl | www.ozzpip.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133

na celu „złagodzenie” dolegliwości związanej czasookresem izolacji więziennej, a nie wyborem zupełnie odmiennych jakościowo sankcji.

Pismo Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 15-07-2020r. nie wyjaśnia przyczyn ukrycia nowelizacji Kodeksu karnego w zupełnie tematycznie niezwiązanej z nim ustawie o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. z 2020r. poz. 1086). Nie znajdujemy żadnego wyjaśnienia dla uproszczonego trybu jej wprowadzenia bez zastosowania konsultacji społecznych. Nie rozumiemy również z jakiej przyczyny zrezygnowano okresu przejściowego na wejście w życie zmian.

Udzielona przez MS odpowiedź zawarta w piśmie z dnia 15-07-2020r. w żaden sposób nie uspokaja naszej grupy zawodowej. Przeciwnie obecnie wątpliwości tych jest jeszcze więcej, dlatego też OZZPiP jest zmuszone nadal **apelować do pielęgniarek i położnych o bezwzględne przestrzeganie zakresu swoich uprawnień zawodowych. Apelujemy, aby w żadnym wypadku nie podejmować działań wykraczających poza uprawnienia zawodowe.** Nawet w sytuacji, gdy macie praktyczną wiedzę jak dany zabieg wykonać to w obecnej rzeczywistości prawnej jaką przygotowało dla was Ministerstwo Sprawiedliwości wydaje się, że należy się bezwzględnie ograniczyć wyłącznie do wykonywania czynności mieszczących się w zakresie posiadanych uprawnień zawodowych, chyba że każda z was zaakceptuje ryzyko kary bezwzględnego pozbawienia wolności.

Mając powyższe na uwadze jeszcze raz wzywamy Ministra Sprawiedliwości do opracowania w trybie pilnym nowelizacji przepisu art. 37a Kodeksu karnego w kierunku powrotu do możliwości alternatywnego orzekania przez Sąd za czyny zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat grzywny albo kary ograniczenia wolności przynajmniej w sytuacji przestępstw, które mają zastosowanie w przypadku błędów medycznych.

Oczekujemy ponownie na pisemną odpowiedź.

Z poważaniem

Przewodnicząca
Ogólnopolskiego Związku Zawodowego
Pielęgniarek i Położnych
Kryszyna Płok
Kryszyna Płok

Otrzymują :

- 1/ Adresat
- 2/ Mateusz Morawiecki – Prezes Rady Ministrów
- 3/ Łukasz Szumowski - Minister Zdrowia
- 4/ Jarosław Kaczyński – Prezes Prawa i Sprawiedliwości

Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych

ul. Podwale 11 (II p.) | 00-252 Warszawa | tel. (022) 504 42 67 | fax (022) 504 42 54 | e-mail: biuro@ozzpip.pl | www.ozzpip.pl

NIP: 888-20-68-724 | REGON: 910234133